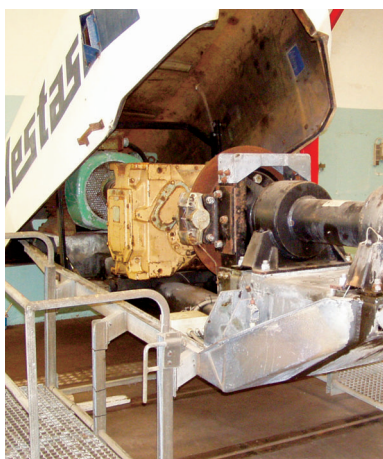

Sommer-åbent i samlingen i Lem og udstilling på Bundsbæk Mølle i juli-august

Se teknologien i pionermøllerne, der var med til at starte den nye danske vindmølleindustri - og hør historien om de to møller, der var med til at starte DVS.

Ligesom sidste sommer holder DVS også i år åbent hus en række onsdage i juli-august på samlingen i Lem. Her kan man bl.a. følge udviklingen fra de første selvbygges forsøg med møller, bygget af genbrugsdele fra skrothandleren til de tidlige 30-kW og 55-kW møller fra Vestas og Bonus.

Desuden kan man se - og høre mere om - de to historiske møller, som blev starten på samlingen, da foreningen "DVS" blev stiftet i 1997.

Den ene var den "vindrosemotor", der er med på foreningens logo. Den er bygget omkring 1910 og har været brugt til mange forskellige formål. Den sidste ejer havde restaureret den i 1970'erne og benyttet den til drift af en el-generator indtil få år før DVS overtog den. Den er formentlig den ældste (og måske den eneste) overlevende vindmølle af denne type, der for 100 år siden kunne ses på tusindvis af gårde - ikke mindst i Nord- og Vestjylland.

Historien om gårdmøllerne kan man se mere om hele sommeren på en plancheudstilling, som DVS viser på Bundsbæk mølle. **(læs mere om det på bagsiden af nyhedsbrevet)**

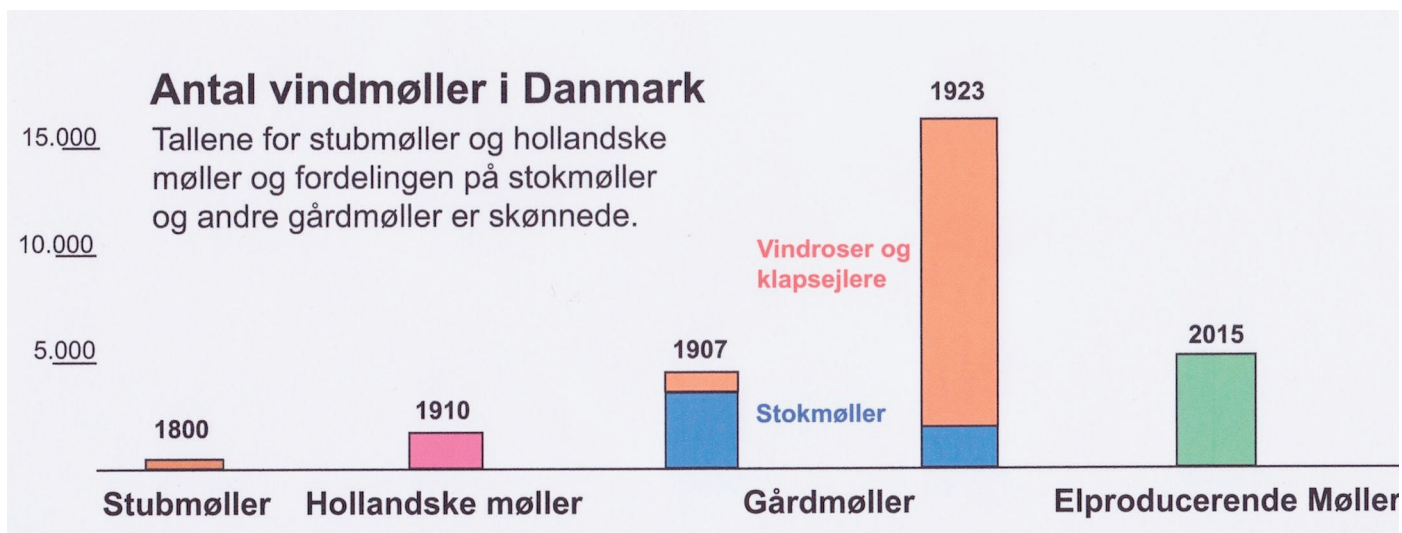
Normalt ligger den over 100 år gamle mølle adskilt i depotet i Lem, men et par gange har halvdelen af den ca. 7 m store rotor været samlet i forbindelse med udstillinger udenfor huset. Sidst det skete var på den store udstilling "Industrien og vindmøllerne" på Elmuseet i 2007 (billedet herover).

I år har vi opstillet en kvart rotor i hallen i Lem, så man kan få en fornemmelse af størrelsen og mekanikken i de klassiske gårdmøller.

Den anden mølle er af nyere dato, men mindst lige så historisk. Mølletoppen herover sad i en af de 20 elproducerende vindmøller, som F.L. Smidth & Co. byggede i 1940-44. Møllernes betontårne kan stadig ses i bl.a. Rindum og Tim.

Mølletoppen i Lem sad i et tilsvarende tårn på Fyn, hvor der i 1986 i stedet blev monteret en 75 kW Vestas -mølle. Hør resten af historien om den 72 år gamle mølle, når der er åbent hus i Lem.

Tankevækkende tal om vindmøller...

Vindkraften har været udnyttet i Danmark siden 1300-tallet og i flere hundrede år blev den mest brugt til at kværne korn. I 1802 var der 530 vindmøller i Danmark og de fleste af dem var "stubmøller", hvor hele møllehuset drejedes efter vinden. Flere møller af den type er bevaret, både på museer og ude i landskabet.

Midt i 1800-tallet var antallet af kornmøller vokset til over 800 - og da kornmølleriet fra 1862 ikke længere var et "privilegeret" erhverv, så alle nu kunne nedsætte sig som møller, blev antallet af kornmøller mere end fordoblet frem til 1910. Nu var det de "hollandske møller" med drejelig møllehat, der blev bygget - og et par hundrede af den slags er også bevaret.

Både stubmøller og hollandske møller findes også i vore nabolande og historien om dem er godt beskrevet både i Danmark og udlandet. Men der var mange flere vindmøller i Danmark for 100 år siden - og vindkraften blev brugt til andet end til at male mel på de store møller.

Vinden blev også brugt til elproduktion - ikke mindst på grund af Poul la Cour's banebrydende indsats i begyndelsen af århundredet. Vindkraften blev dog hurtigt udkonkurreret af diesel- og petroleumsmotorer, men da olien blev dyr under første verdenskrig tog et par hundrede elværker igen vinden i brug. Vindmøller blev også benyttet til at drive pumper i vandværker og ved de mange landvindingsprojekter.

Men det var først og fremmest landbruget, der var kunder hos den første danske vindmølleindustri for 100 år siden. I 1907 var der allerede over 4.000 vindmøller i landbruget og i 1923 var antallet vokset til over 16.000. **Kun fire af disse gårdmøller er bevaret - og historien om dem risikerer også at blive glemt.**

Derfor vil DVS i det næste års tid sætte fokus på gårdmøllerne med en række udstillinger og arrangementer i Nord- og Vestjylland, hvor 75% af gårdmøllerne stod. Starten på det hele er en lille plancheudstilling i

Der er åbent hus i Lem **de sidste 2 onsdage i juli og alle onsdage i august (22/7, 29/7, 5/8, 12/8, 19/8 og 26/8)** Rundvisningen starter kl. 13.30 og varer ca. 2 timer. Deltagelse er gratis og der kræves ikke forhåndstilmelding. Mere information kan fås hos Kurt Ganer-Tolsøe (9734 1289 eller 2924 3228)

Udstillingen på Bundsbæk Mølle kan ses i museets åbningstid (søndag-torsdag kl. 11-16) indtil den 31. august.